

2. oldal.

ha még egy tanításra számíthat, az elsőre, éppen arra, amelyből valóban tanulnia lehetne és kellene, kevesebb figyelmet fordít. S a szokássá vált figyelmetlenségénél, s talán a fáradtságnál fogva is, a második tanításban is gyakrabban csak passzív szerepet viszen.

Sokszor halljuk a rendszert is emlegetni a tanítás jó sikerét gátló körülmények között. Azt a rendszert, mely erejénél többet követel a tanulótól; amely egyforma mértéket állít, hogy példát említsek, a német nyelvben való haladásra nézve a különböző vidékek tanulóira; azt a rendszert, amely négy nyelvnek grammatikáját és szókészletét követeli meg már a középiskola ötödik osztályától; s mely nehéz, sokszor emésztetetlen tartalmu kézikönyveket juttat a tanuló kezébe.

Hát mindebben, első látszatra, sok igazság van. A tanulótól ma többet követel az iskola, mint egy-két évtizeddel ezelőtt. Talán nem is az anyag, a tudnivaló több és nehezebb, hanem inkább az erő fejletlenebb. Csakugyan komoly megfontolást igényelne, hogy a kilenc éves minimumot legalább a tíz éves váltsa föl a középiskola küszöbéül.

Az is igaz, hogy négyféle grammatika szellemi gimnasztikának kissé sok. Éppen olyan, mint ha a test erejét azzal akarnók edzeni, hogy naponkint lihegésig farsztjuk. Azt elérhetjük vele, hogy egy-két erős szervezetű ifju, ereje megfeszítésével, szemrevaló produkeziókat csinál, de a nagy többség ugy elfárad, hogy beléveszti kedvét és élénkségét.

Kézikönyvekben is van hiba. Egyiknek a magyarsága rossz, vagy stílusa darabos; a másiknak a tartalma unalmas és élvezhetetlen. Van olyan földrajzi

könyvünk, hogy valóságos vétek volna kis gyermektől megkivánni annak a nyers adat-halmaznak, statisztikának, idegen s szinte kiejthetetlen szók gyűjteményének a megtanulását, amelyekkel tele van.

Csak két dolgot nem szabad elfelejtenünk. A középiskolai tanfolyam azok számára való, akik tudományos irányban akarják magukat képezni. Ha az elméleti tudásnak egy-egy fokát a tanuló nem bírja meg, vagy hajlama gyakorlatibb irányban mutatkozik: nem fog javára válni, ha a középiskolán végig erőltetjük.

Másrészt ezek a felsorolt nehézségek középszerű tehetség és szorgalom előtt is elenyésznek. Mert a tanítás lelke nem a rendszer, nem a könyv; hanem mindenekfelett a tanár. Az ő egyénisége kedvet és figyelmet ébreszthet; ügyessége sok nehézséget könnyűvé tehet; jó példája szó nélkül is nemesíthet; lelkesültsége magával ragadhatja, jó érzéke finomíthatja a tanuló lelkét. Ő tudja, mit kell az ismeret-anyagból, mint szükségessé, mint lényegessé, kiválasztani; tudja, mit kell növendékeihez mérve fölöslegesnek, tehernek tartani.

Ilyen szempontok szerint kell tekintenünk egy iskolai év eredményét.

Politikai viszonyok.

Budapest, 1897. június 12.

* * * Az ausztriai áldatlan állapotok a magyar parlamentre is rávetik árnyékukat, melynek ellenzéke unalmasnak találja a nyugodt parlamenti munkát és babér után eped, minőt Ausztriában a hírhedt nemzetiségi viszály érlett. Nem a magyar parlamentben tervezett obstrukcióra gondolunk az osztrák viszonyok bírálatánál, csak

az okokat kutatjuk, melyeket innen is, túl is ürügynek kell tekinteni az ellenzék antiparlamentáris eljárására. Ausztria németjei erőszakról panaszkodnak, ami nem más, mint a nemzetiségek egyenjogúsítása. A nyelvrendelet a cseh nemzetiségnek megadja a jogot, hogy hivatalos ügyekben a saját nyelvét használja. Gróf Baden i egyszerűen levonta egy rég gyakorolt szokás következményeit és elismerte a cseh nyelvnek bizonyos jogosultságát, melylyel pl. a lengyel nyelv már regóta bírt. A német hegemonia mindamellett felt a teljes összemondástól és az uralomért való aggodalom adja az okot oly parlamenti tüntetéshez, mely a parlamentárizmussal egyidejűleg az alkotmányosságot is fenyegeti.

Magyarországon másként áll a dolog. Itt a nemzetiségek Bánffy böles és politikus kormányzása folytán áttértek a magyar államizméhez és a magyar nemzet hegemoniája egy pillanatig sem tehető kérdés tárgyává. Bánffy miniszterelnöknek minden irányban, főleg azonban a nemzetiségekre vonatkozólag erős kezű rendet és fegyelmet vitt a divergáló nemzetiségek soraiba és a magyar korona jogára alatt békés együttműködésre egyesítette őket.

Bánffynak ezt a legelőkelőbb és legnagyobb érdemét barát és ellenség feltétlenül elismeri és a sikerek, melyeket az ő vasakarata e téren elért, minden irányban fölmúlják a kísérleteket, melyeket hivatali elődei ismetetlen tettek. Ha most az osztrák-német ellenzék eljárását a nemzeti hegemonia szempontjából meg lehet magyarázni, ezt a magyarázatot a magyar viszonyokra nézve nem lehet találonak mondani, mert sem hegemoniája, sem túlsulya a magyar nemzetnek nincs veszélyeztetve.

Ezt a körülményt szerencsés és kedvező tünetnek tekinthetjük Bánffy kormányzását illetőleg, mert az ellenzék az osztrák obstrukció majmolására oly okot próbált használni, mely egyáltalán érthetetlen, mely Bánffy népszerűséget lehetőleg megemeli, az ellenzékét fakeziózusnak bélyegzi és Bánffyt megtorlásra hívja ki, amihez az

1152-ben címerrel adományozta meg s az abban lévő képről a család ez idősb, egyebként már 1583-ban kihalt ágát Fugger von Reh-nek nevezték az ifjabb ággal szemben, amely csak 1473-ban kapott nemességet s a címerében lévő arany és kék liliumról Fugger von den Lilien nevet vett föl.

Ez az ág folyt be Magyarország történetébe s míg egyrészt a magyar bányáipart világhírre emelte, másrészt teljesen demoralizálta a szerencsétlen országot rengeteg sikkasztásai és csalásai révén s előkészítette a talajt Szulejmán győzelmeihez.

Jakab gyermekei közül Ulrik és Jakab aga kihalt. A családot a középső fiu, György tartotta fenn, aki nemes Imhof Reginát vette nőül.

Voltaképen alig lehetne megmagyarázni a Fuggerek befolyását Magyarországra, amelylyel érintkezési kapcsuk egyáltalán nem volt, ha egy véletlen össze nem hozza Fugger Jakabot, a herriedeni káptalan kano-nokját, 1493. körül Velencében Thurzó Jánossal. A magyar főurat boszantotta a velencei ötvösök fölénye az arany kiválasztásánál és kezelésénél s mert a velenceiek féltékenyen őrizték titkukat, Thurzó áruhában munkásnak szegődött el a tenger királynőjének műhelyeibe, ahol azután az öt-

vösművészet és aranytermelés minden esin-ját-binját megismerte és rávette Fugger Jakabot, hogy György bátyjával együtt költözzék Magyarországra.

Thurzó még tovább ment. Leányát Katalint 1512-ben nőül adta Fugger Rajmundhoz, a rajmundi ág megalapítójához, míg fia Thurzó György már 1497-ben Fugger Annának, Ulrik leányának lett férje. Ezenkívül is sok magyar családdal sógorosodtak össze a Fuggerek, így még egy századdal később, 1583-ban Pálffy Miklós, a győri hős, Fugger Márkus leányát, Máriát vette el.

Rajmundtól és öcsesétől, Antaltól származik a család mai két főága, a rajmundi és antali, amelyek szédítő gyorsasággal szereztek meg a legmagasabb címeket. Így 1504-ben római szt. bir. nemességet kaptak, majd X. Leó pápa, aki szintén adósuk volt, Lateráni gróffá és Eques auratus-okká tette őket, V. Károlytól pedig Kirchberg és Weisenhorn gróffjának címét és végül I. Ferdinándtól 1535. magyar indigenatust és nemességet nyertek s éppen ez az a pont, amely jogosulttá teszi a magyar belügyminiszter mostani beavatkozásait a családi viszályokba.

Pálffy Miklós házassága óta csak két Fugger szerepelt Magyarországon. Ferencz tá-

borszernagy, aki a szentgotthárdi diadalnál esett el 1664-ben, és Ottó Henrik tábornagy, aki 1644-ben halt meg. A többi Fugger Németországban maradt, ahol Ferencz király kegye folytán az ifjabb (antali) ág harmadik hajtása, a Jakabok, Anzelm Maria gróf személyében 1803-ban az újonan alakított Babenhausen birodalmi fejedelemség uralkodó hercegei s így a Habsburgokkal is egyenlő születésű joguak lettek.

Az új fejedelemség hét négyszög mért földre terjedt, 11,000 lakosa volt s Babenhausenből, Ketttershausenből, Boosból és Reichau-ból állt, amelyek 1836-ban 66.000 forint jövedelmet hoztak, ami mostan ötannyinak felel meg.

A roppant birtok azonban csak rövid ideig élvezte a szuverenitást. Már két év múlva, 1805-ben bekebeleztek Bajorországba. De a bajor király 1806. június 7-én rendelettel állapította meg a Fuggerek standesherr-jogait, házi törvényeiket pedig 1822. okt. 2-án erősítette meg. Szintugy 1830. decz. 21-én Kirchheimot bevezették a bajor birtokokkal együtt a hitbizományi anyakönyvbe, míg a württembergi birtokokról kimondták, hogy csak lovagi birtokok, tehát elidegeníthetők.

Érdekes még, hogy a hercegi ág 1808.

egész ország közvéleménye megadja neki beleegyezését.

Báró Bánffy minden irányban ura a helyzetnek, mondja a „P. Corr.” Birja a korona feltetlen bizalmát, a nemzet nagyszerűen megnyilatkozott bizalmát a nemzeti vívmányok által a lelkesedésig fokozta és így befegyverezve nyugodtan és erélyesen száll szembe a magyar parlament anarchistaival.

Nagy-Enyed város felirata a katonai akadémiák tárgyában.

Mélyen tisztelt országos képviselőház!

Magyarország népének, a magyar nemzetnek, gyászából, örömeiből Nagy-Enyed város hazafias közönsége mindig kivette a maga részét. És ha a sors sújtó kezét talán többször, talán súlyosabban éreztük, mint hazánk többi része, ezen veszedelemnek keserű emléke soha se kísértett akkor, midőn az ország közörmében a csapások által le nem vert, hanem még inkább megedzett lelkek hazafias érzelmeivel részt vehettünk. És ime, megis most, amidőn ország-szerter felhangzik az öröm felséges királyunk atyai érzelmeinek egy újabb, nemzetünk régi óhajtatásával megegyező fenyves tanúsága felett, egy pillanatra föllebbenek a mult sötét emlékei, városunk pusztulásának rémes képei, melyek nemzeti vederünk gyenge voltának szomorú tanúságaiul szolgálnak. De a sötét képek emléke gyorsan eltűnik szívünkől, s helyet ad az alattvalói hűség, szeretet és meleg ragaszkodás erzületének azon nagy uralkodó iránt, kinek megkoronázása, alkotmányunk megtartására elmondott esküjének harminczadik évfordulóját éppen ma ünnepeljük meg. Felsőleges uralkodónk iránti halánk, ha lehet, még teljesebbé vált azon történelmileg is nagyfontosságú ténye folytán, hogy meghallgatva a nemzetünk óhaját tolmácsoló előterjesztéseket, megengedni méltóztatott a magyar ifjúság katonai nevelésének emelésére czélzó törvényjavaslatok beterjesztését hazánk törvényhozása elé.

Jegyzőkönyvünkben örökítettük meg e felséges királyi tény feletti halánkat és

örömünket; és most ezen feliratunk rendjén azon kérésünkkel járulunk a mélyen tisztelt képviselőház elé, hogy ezen törvényjavaslatokat mielőbb tárgyalni s azoknak törvénynyé emelését hazafias nemzeti szellemben leendő megvalósítás czéljából elősegíteni méltóztassék.

Hazafias mély tisztelettel maradunk a mélyen tisztelt képviselőháznak

Nagy-Enyed r. t. város közönségének 1897. évi június hó 8-án tartott képviselői közgyűléséből

Kovács Gyula s. k.
polgármester.

Horváth József s. k.
v. főjegyző.

A nemzetiségi sajtóból.

A kulturliga június 3-án tartotta ez évi közgyűlést. A liga hevesebb vérű tagjai hetekkel ezelőtt nagy dolgokat terveztek a napra. A konzervatívok, kik az Aureliánistákkal együtt jelenleg többségben vannak, azt határozták, hogy e közgyűlés folyamában indítványt tesznek, hogy fejjeze ki a közgyűlés rosszaságát a miatt a magatartás miatt, melyet idáig Sturza a nemzeti kérdésben tanusított. Ezzel kapcsolatosan szólítsák föl arra is, hogy gondoskodjék róla, hogy azt az 525.000 frankot, mely a külföldi iskolák segítségével ezimén föl van a budgetbe véve, a kormány becsületesen és a maga egészében költse a budgetben megjelölt czélra. Ha Magyarországon a magyar kormány miatt e szubvenzió kiosztása nehézségekbe ütközne, tegyen Sturza Bécsben és Budapesten lépéseket az iránt, hogy ez összeget a magyarországi román iskolák között a magyar kormány tudta és ellenőrzése mellett osztahassa ki.

Azonkívül indítványozni akarták azt is, hogy Sturza interveniáljon a magyar kormányhoz az iránt, hogy az, tekintettel a keleti eseményekre, a Moesonyi-féle program alapján beküljön ki a románokkal. Természetesen mindenki tudta a tervezők között, hogy Sturza szóba sem fog velük állani. Éppen ezt akarták, mert ez alapon aztán lehetett volna hatalmasan izgatni az „áruló” Sturza

ellen. A nagy megdöbbenés és a mély levertség azonban, melyet a trónörökös betegsége keltett a nép minden rétegében, lehetetlenne tette, hogy ilyen zajosabb akciókat közmegebotránkozás keltése nélkül még csak meg is lehessen kezdeni. Azért a liga vezető elemei kénytelenek voltak minden tüntetészerű föllépéstől óvakodni s így a közgyűlés a lehető legnagyobb csendben folyt le.

Az Epoca-t kivéve, még jóformán a hírlapok sem foglalkoztak ezzel a csendes közgyűléssel, mely iránt — mint az Epoca megjegyzi — nagyon kevés érdeklődés mutatkozott. A helyzet nyomasztó érzését tükrözve vissza Vlădescu elnök rövid és száraz megnyitó beszéde is, melyben jóformán csak a zászló becsületének kedvéért buzdította a jelenlevőket, hogy ki-ki a maga hatáskörében igyekezzék mindent megtenni a liga érdekeiben.

Siralmas képet vázolt a kulturliga mult évi tevékenységéről Minculescu titkár is. Szomorodott szívvel vallotta be, hogy a mult év egész folyamán semmi nevezetesebb mozzanat sem történt Romániában a nemzeti kérdésben. Egyetlen vigasztaló körülmény szerinte csak az, hogy a külföldi közvélemény még mindig a románok mellett van. Fényes példa erre De Gubernatis, ki előbb a magyarokkal tartott, de most romanofil, vagy a Vossische Zeitung, mely előbb mindig a magyarok ügyét védelmezte, de most meggyőzve az igazság erejétől, a román nemzeti ügy pártját fogja.

Legszomorubb volt azonban az a kép, melyet a pénztáros a liga pénzügyi állapotairól festett. Mig két évvel ezelőtt a liga évi bevétele 150—200.000 frank között változott, addig az idei összes bevétel 30.000 frank volt. Az összes kiadás 28.000 frankra ugrott. Ebből legtöbb adtak a macedóniai iskolák számára 2000 frankot, Korójan-nak politikai czélokra 5000 frankot, a többi a Tribuna, a Gazetta Transilvaniei szubvenziója, Roberto Fava fizetése és az irodai költségek emésztették fel. Pénztári maradvány 4000 frank s ebből áll jelenleg a liga összes vagyona.

aug. 3-án, mint ilyen, külön magyar indigenitást nyert.

Magyarországon elég gazdag főnemesi nemzetségek vannak, de a Fuggerekkal nagyon kevesen versenyezhetnének s a magyar kormány elé kerülő viszonyok megértéséhez szükséges a család agának és hajtásainak ismerete.

A rajmundi ágban ma már csak a Kirchberg-Weissenhoru hajtás virágozik Bajorországban Fugger-Kirchberg néven. Ebből a hajtásból Fugger Rajmundnak és Öttingen-Spielberg Berta grófnőnek három fia maradt: Ferencz (1843.), Károly Ottó (1848.) és György (1850.)

Az antali ág a Hans és Jakab hajtásokban él. Ez utóbbi lett római sz. birodalmi és magyar herceg. A Hans-fele hajtás negyfelé oszlott. A négy hajtásból ma már csak Glött Oberndorf grófjai élnek, akik közül a családfő uralkodó gróf címet visel. Már a század elején volt egy méssalliance a családban. József gróf legidősebb fia Károly inkább lemondott a Glött uralkodó grófja cziméről és a hitbizományról öcsese Fidélt javára, csakhogy zavartalan boldogságban élhessen nejevel, a polgári származású Baugger Alojziával, akitől két fia született. De a gyermekek jogát a grófi címhez akkor senki sem vonta kétségbe.

A Fuggerek házi törvénye elrendeli, hogy a család tagjai csak ősrégi grófi, lovagi vagy nemesi származású nőt vehetnek el s csak az ilyen ágból származó gyermekek örökölhetik a Fuggerek címét, rangját és vagyonát.

Ez ellen a törvény ellen vétett a rajmundi ág feje Ferencz gróf, aki 1868. nov. 19-én Chicagóban nőül vette a Nürnbergben 1850-ben született magyarországi származású Roth Janka Erzsébetet, egy egyszerű polgárleányt. 1870-ben a házasságból fiú született, Rajmund Lajos, aki ma a pápa titkos kamarása, de aki ellen a Fugger-Glöttök feje, Ernő örökös gróf és a Fugger-Babenhausenok feje, Károly herceg, fölléptek azzal a követeléssel, hogy tegye le a grófi címet és mondjon le örökségi jogairól.

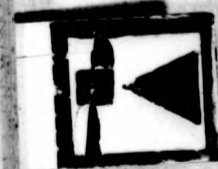
A kedves rokonok czelt is értek. A stuttgarti főtörvényszék kimondta, hogy Fugger még csak nem is nemes és nem örökölhet.

Az apa ekkor, tekintettel arra, hogy a család 1535. óta magyar nemes és hogy Magyarországon az efféle nem egyenrangú születés érvényes házasságból lehetetlen, a magyar kormányhoz fordult fia nemességének ügyében. A magyar belügyminiszter 1893. január 11-én kimondta, hogy Frigyes Rajmund magyar nemessége kétségtelen, sőt

meg sem támadható, s miután 1895. január 25-én Württemberg királya és utóbb Bajorország is elismerte a magyar nemességet, Frigyes Rajmund ma már von-nak irhatja magát. Megkísérelte ugyan a stuttgarti ítélet felülvizsgáltatását is, de perújítási kérelmét elutasították.

Az ugyane családából való s 1848-ban született Károly Ottó gróf szintén polgárleányt vett el, Schremmer Terézt s így a magyar kormánynak nemsokára ismét móója lesz az ebből a házasságból eredő gyermekek nemességét elismerni. Nyílt kérdés marad azonban, hogy mi történik, ha a hercegi ág egy sarja csinál méssallianceot, mert ez az ág mint herceg is honosítva van nálunk s a szabadelvű és emberies magyar közjog semmiféle egyenlő születési elméletet nem ismer el.

A XIX. század végének volt fönttartva, hogy a nagyhirű család most élő tagjaira nézve az eddig nyilván kevésre becsült magyar indigenitást legalább a társadalmi állásukat megmentse, anyagi előnyt azonban a Fuggereknak a magyar nemességük sem biztosíthat, minthogy Magyarországon ma már nincsenek birtokaik.

Az alapszabályokat is módosították és pedig a liga pénzügyi helyzetére való tekintettel. A tagsági díjat a falusi községekben a havi 1 frankról leszállították 10 banira (4 kr). Ezzel azt akarják elérni, hogy a parasztságot is bevonják a ligába, ami az eddigi 12 frankos évi díj mellett lehetetlen volt. A városi tagoknak azonban a tagsági díj havonként ezental is 1 frank lesz, mint volt idáig.

A gyűlés után, tekintettel a trónörökös betegségére, nem tartották meg a szokásos bankettet, hanem a liga komitéja Kotroczenibe ment, hogy a trónörökös főgyógyulásaért való óhajlásának látható kifejezést adjon.

Az osztálysorsjátékról.

Az emberszerető politikusoknak évtizedek óta szakadatlan törekvése volt a kis lottó eltörlése és ezzel egy oly bajnak megszüntetése, mely alig felezhető játékdűh alakjában a legszegényebb néprétegeket zsákmányolta ki a rossz ösztönöket előmozdította és a jobb erkölcsöket alig engedte szokásba jönni. Az ember természetes hajlama kedveli a szerencsejátékokat, melynek majd egy, majd más alakban aldoz és anyagi eszközeinek megfelelően hódol. Talán a civilizáció tartozéka a játék, talán az idegizgató várakozás szüksége, mely mérsékeltén ázve és biztos kerékvágásba terelve jótékony hatású lehet. A lottó azonban, melyhez a szegények legszegényebbje is könnyen hozzáférhet és a nagy tömegnél nem annyira izgató játék, mint komoly kereseti forrás akart lenni, a lottó minden esztendőben megkövetelte a maga erkölcsi és fizikai áldozatait a népből, amely a gyűjtődékben hordta verejtékes garasait. A kis lottónak ez az erkölestelen oldala nyújtotta a legtöbb támadási pontot; azt kizárólag, de mind hatástalanabban csak az állami érdek szempontjából lehetett védelmezni, mely nem nélkülözhetette ezt a biztos bevételt.

De mikor Lukács pénzügyminiszternek a kedvező alkalom kínálkozott, hogy a kis lottó jövedelmét más úton biztosíthatja és az osztály-sorsjáték alapítása által még egy nagyobb erkölcsi sikert is elérhet, ekkor első dolga volt a kis lottót fokként megszüntetni. Az osztály-sorsjáték erkölcsi értéke ama körülményben van, hogy minden évben sokkal kevesebb huzás van és hogy a nagyobb betét folytán a munkás lakosság kevésbé vehet benne részt. A magasabb osztály, a lakosság vagyonos rétege az osztály-sorsjátékban sokszorosan óhajtott szerencsejátékokat fog látni, amely a kis lottó és a nagy sorsjegy közt sokat ígérő módon mozog az arany középuton.

Az osztály-sorsjáték anyagi értéke a pénzügyminiszter tervei szerint a nyerés nagyobb esélyeiben, a nyeremények sokkal nagyobb számában és feltétlenül magas értékeiben van. 100.000 sorsjegy közül 50.000-nek okvetlen nyerni kell és a legkisebb nyeremény minden osztályban legalább négyszeresét teszi a betétnek. Az 50.000 nyereményen kívül egy 600.000 koronás jutalom is kisorsoltatik. A legnagyobb nyeremény 400.000 korona és esetleg ez is nyerheti a jutalmat, mely esetben kerek egy millió korona a nyeremény. Az összes nyeremények együtt 13 millió és 160.000 koronát tesznek; a hatóságai terv szerint minden esztendőben két sorsjáték lesz, egyenkint 6 huzással, tehát minden hónapra egy huzás esik.

A kis lottót bizonynyal nem fogják megszüntetni, az osztály-sorsjátékok azonban örömmel üdvözlik, melynek első huzása f. é. november 1-én lesz. A számlottó megszüntetésének nagy emberbaráti ténye végre elkövetkezett — írja a „P. Corr.” — és aranybetűkkel lesz beírva a filantropia történetkönyvébe.

Levelezés.

Zalatna, 1897. június 9.

Hazafias lelkesültséggel ragadom tollam kezembe, mert igazán egy minden tekintetben nagyszerűen sikerült hazafias ünnepély lefolyását szándékom ismertetni. Kérem tehát, lenne kegyes az alatti sorokat becses lapjában kinyomatni.

Nagy Széchenyink mondta: „A magyar nem volt, hanem lesz!” Szent ezen íge, jöslat, melyet a legnagyobb magyar kijelentett, mintegy a jövőben látván ihletett lelke a magyar nemzet hatalmas fejlődését és virulását. És ezen jöslatot teljesedésbe látom menni, midőn a magyarosodásnak s hazafias lelkesültségnek oly magas és impozáns nyilvánulását szemlélem, mint a jun. 8-iki ünnepély, melyet édes magyar hazánk 1000 éves dicső fennállása és szeretett királyunk 30 éves koronázásának évfordulója alkalmával a zalatnai áll. elemi nép- és ipari szakiskola rendezett.

Az ezer évet dicsőítő szép napok elmúltak a tavaly, de emléke elni fog szíveinkben. Nagyon szép és hazafias tett volt az, hogy az áll. elemi tanterület, egyetértve az ipari szakiskola tanári karával, e nagy és szent nap évfordulóját megünnepelték.

Réggel 8 órakor mindket intezet növendékei összegyűltek az áll. el. iskola udvarán, s zászló-erdő közepette szép sorjában a lelkesítő induló hangjai mellett a menet megindult először a róm. kat. templomba, hol Csiky János fősperes „Te Deum”-ot tartott, s a szent mise alatt az áll. el. isk. növendékei két hangon énekeltek a „Hymnust” és „Szózatot.” Innen az ev. ref. templomba vonult a menet, követve a nagyszámú ünneplő közönségtől. Itt tiszteletes Ferenczi István egy gyönyörű imában kérte az egek urat, hogy apostoli királyunkat tartsa meg sok éven át s drága hazánk a második ezredévben is viruljon s áldja meg népét „jó kedvvel, bőséggel”!! A szent zsolozsma hangja mellett a templomból kivonultunk. A gör. kel. templomban végig hallgatván a könyörgéseket, a menet az áll. el. iskola harmadik termébe vonult.

A gondosan megválasztott műsor — habár 16 pontot foglalt magában — a legjobban sikerült. A kis gyerekeket igazán élvezet volt hallgatni, hogy mily lelkesülten szavalták a valóban nehéz költeményeket. A farsadós betanultatás megteremté a maga szép gyümölcsöt; mert igazán a hallgatóság élvezetet talált a szép előadásban s gyönyörűt lelta a kis események pompás szavaltataiban. Az ünnepi megnyitót Kovács Ignác igazgató, „Magy. orsz. 1000 éves múltjának kiszögellő pontjai”-t Schmidt Róza tanítónő, a befejező beszédet Zsitvay Laura tanítónő tartották. Magyar Ferencz Tóth Kálmánnak „Előre” című költeményét szavalt teljes érzéssel s megkapó alakítással. A beszédek szívesen láthatólag nagy lelkesedést ébresztettek egy a hallgatóság, valamint a növendékek lelkében. Az ünnepélyt a „Szózat” fejezte be, mit a közönség állva hallgatott végig. Hogy tapsot és dicséretet arat-

tak, fölösleges is mondanom. Dicséretet érdemel a tanítói kar, hogy a hazafiságot ez igazán exponált vidéken oly nemes és tapintatos módon végzi. Mellesleg bátor vagyok megjegyezni, hogy igazi sajnálattal vettünk mi zalathnaiak tudomást arról, hogy a tanítói kar nem részesült abban a fizetés-emelésben, mit most nem régiben a kultuszminiszter ur e megyében is 16 helyen kegyeskedett engedélyezni; mert csak mi tudjuk a missziót teljesítő tanítói karnak hazafias működését méltányolni. Igazán jó volna, ha e megjegyzésemet az illetékes körök figyelembe vennék.

Bocsánat e kiterésért, de most folytatom. Délután 3 órakor vette kezdetét az ünnepély folytatása az ipari szakiskolában. A délelőtti nagyszámú közönség teljes számmal jelen volt, valamint az áll. el. isk. növendékek is. A műsor teljesen méltó volt az intézet méltóságához. A szavaiatok a legkényesebb igényeket is teljesen kielégítették ugyanígy, hogy mindenik pont után az eljén és taps szünni nem akart. A műsor-nak igazán fényét képezte Csányi József igazgató megnyitó s Gall József tanárnak hazafias erztől lángoló beszéde. E csinos és szép kis ünnepélyt a gyerekek legnagyobb öröme egy rögtönzött táncmulatság fejezte be, mely tartott d. u. 6 óráig. A tanári kar az elismerést igazán kinyerte, de nem csak ezért, hanem mivel a két intézet tanárai és tanítói vallva, teljes kartársi szeretettel küzdenek s igyekeznek missziójukat híven teljesíteni. Én részemről azt kívánom, hogy e szép egyetértés, kartársi és a közös cél iránti szeretet öröke egészen nemes keblökben, hogy ezáltal a hazának lelkes honpolgárokat neveljenek.

Egy jelenvolt.

Felvincz, 1897. június 7.

Felvincz város élettörténetében a május 31-ki nap mindig emlékezetes fog maradni.

E napon este 1/28 órakor nehéz felhők tornyosultak a láthatáron. S kevés idő elteltével a felhők összecsaptak, s mintha ezer meg ezer csatornából szakadt volna a víz, úgy ömlött a zápor. A láthatár elsötétült, s egy néhány percz múlva már megkondult a a vészt jelző harang, s aki tehette, igyekezett a szerencsétlenség színhelyére, hogy a mentést eszközölje, de már nem lehetett, mert a városot át folyó patak annyira megáradott, hogy attól a távolabb eső utcákban is felméternyi magasságban állott a víz. Azonkívül pedig a lámpaoszlopokat a víz elsodorta, s a pokoli sötétségben csak a kétségbe eső kiáltások hallatszottak: Segítség! . . . mentsenek meg! . . . végünk van.

Az ár magával sodorta egyszerre a házakat, gazdasági épületeket, állatokat, butornermüeket, gazdasági felszereléseket, gabonát, takarmányt, mindent, de mindent, amit maga előtt talált.

Áldozatul esett Takács István, 57 éves, református, igen szorgalmas székely gazda. Csak egy pár évvel előbb építtetett magának kellemes külsejű lakó-házat, s annak udvarát és kertjét izlésesen berendezte. Egy néhány héttel előbb mondotta, hogy házat el nem cserélné senkivel, toldásul bármit is adnának. Mikor látta, hogy az ár ragadja a házat, egy gerendába fogódzott, s távol, egy más utcában, éppen azon ház mellett, ahol született, lelta halálát.

Feleségét, Magyar Mariát is az ár elsodorta, de ez úgy menekült, hogy bibontott hajánál fogva egy akácfa megakadt, s ott

erte a re-
menteni lel-
Leányuk
messzire
ket. Alig
dekká vá-
agak lehuz-
Mindent
telekre egy-
dött.

Dézi Z
róm. kath.
padlásra m-
tapszaltta
gyermekét
halt. A gy-
Jellemző
nekülése.

református
egyedül la-
ár elragad-
varra vitt
kült, s
látta, egy-
rihaszokr-
az élet
valamint
előbbiből
nat, s
bankópén-
volt, s ar-
rekpénztá-

Hányat
kat is! d-
ségben u-
Sokan
dött, de
képesek.

Másna
rombolás
velte.

Butor-
kel a
mintha
A fell-
is nagy-
szerenc-
nyomor-
tult el,
haladja.

Legn-
tarsa c-
lása, eg-
pusztul-
a víz a
tekaka

— A
leti
tet Ko-
elnök
gyűlés
termél-
vette
kalko-
tereln-
a gy-
esper-
igazol-
nár a
hozat-
adott
melle-
zók f-
Sánd-
frt

erte a reggel, amikor nagy nehezen megmenteni lehetett.

Leányuk: Takács Kata, 19 éves, egy messzire eső csűr ereszeben lett menedéket. Alig volt emberi formája: haja csapadékká vált, s ruhájának nagyobb részét az agak lehuzogatták.

Mindenük elpusztult, s a pusztán maradt telekre egy meternél magasabb iszap verődött.

Dezsi Zsuzsa Lukács Istvánné, 47 éves, rom. kath. vallású, látva a veszedelmet, a padlásra menekült kis gyermekével, s mikor tapasztalta, hogy a házat az ár sodorja, gyermekét elejtve, ijedteben azonnal meghalt. A gyermek megmaradt.

Jellemző azonban Török György megmenekülése. Ez korára nézve 63 éves, özvegy, református, kerekese; már évek óta csak egyedül lakott. Korán feküdt le, s őt is az ár elragadta. Ágyastól együtt egy távoli udvarra vitte, ahol az épületek közt megmenekült, s mikor a veszélytől magát mentve látta, egyre mondta: „Csak a ládám és ruhaszekrényemet kaphatnám meg, akkor az élet még elviselhetővé válna.” A láda, valamint a szekrény is megkerült, s az előbbiből szép csendesen kivett 1700 koronát, s az utóbbiból néhány száz forint bankpénzt, mely katonakönyvecskéjében volt, s amelybe kötve volt még egy takarékpénztári könyvecske is.

Hányan szenvedtek sokkal nagyobb károkat is! de oly szerencsések a szerencsétlenekben nem voltak, mint ő.

Sokan vannak még, kiket az ár elragadott, de megmenekülésüket elmondani nem képesek.

Másnap ismét nagy árvíz volt, s ennek rombolása a szerencsétlenséget nagyban növelte.

Butorokkal, ruhaneműekkel, elelmiszerekkel a közelben levő rét annyira megtelt, mintha egy nagy kirakó-vásár lett volna.

A felhőszakadás a határon levő gabonát is nagyobbára semmivé tette, s most már a szerencsétlenül járt lakosok a legnagyobb nyomorral küzdenek. 100-nál több ház pusztult el, s az éhezők száma a 400-at meghaladja.

Legnagyobb vesztesége van a Nevelits és tarsa cégnek, nemcsak az épületek rongálása, egészben elvitele, vagy az állatok elpusztulásában, hanem leginkább abban, hogy a víz az ablakon behatolt s az értékes portakákat értéktelenné tette.

Mátyás György.

Vegyes hírek.

— **Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlés** f. hó 10-én vette kezdetét Kolozsvárt, báró Bánffy Dezső miniszterelnök elnöklétével. Az egyházkerületi közgyűlés délelőtt a theologiai fakultás díszes termében Szász Domokos püspök imájával vette kezdetét, kérve Isten segédelmét munkálkodásukra. Ezután báró Bánffy miniszterelnök a közgyűlést megnyitotta, jegyzőül a gyengélkedő Szász Gerő helyett Bartha esperest kérve fel. A közgyűlési képviselők igazolásánál Szabó Samuel felfüggesztett tanár azon kérése, hogy a fegyelmi határozat hozataláig neve ne töröltessék, élénk vitára adott alkalmat, míg végül a többség a törlés mellett szavazott. Az új esperesek és jegyzők felesketése után felolvastatt Hegedűs Sándor levele, melyben kimaradásáért ötven frt önmaga kiszabta büntetéséért küld.

Simó Lajos főgondnok kimentő leveléhez a Kolozsvárt felállítandó szeretetházra 500 frtot csatolt. Szász Domokos püspöki jelentését az elmúlt évről tudomásul vették. Lészay Ferencz főgondnok lemondván állásáról, érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása mellett tiszteletbeli főgondnokra választott. Szaacsvey Sándorné és báró Radák Ádám emléket fejedelmi hagyományaikért jegyzőkönyvileg megörökítették. Élénk érdeklődés kísérte Parádi Kálmán tanügyi előadó javaslatát a nagyenyedi főiskolánál levő papnövendékek segélyezésére szánt alapítványok kamatainak felhasználása tárgyában. Az igazgató azt ajánlotta, hogy a kamatok tizenegy kolozsvári papnövendék segélyezésére fordíttassanak. Az enyediék nevében Zeyk Dániel főispán a stipendiumokat bárhol tanuló erdélyi papnövendékeknek javasolja kiadni. A többség az igazgatótanács javaslatát fogadta el. Az enyedi kollégium színvonalának emelésére új tanári állások létesítésére vonatkozó igazgató-tanácsi javaslat tárgyalása közben a közgyűlés folytatását 11-ére halasztották. A Bethlen tanodához választandó 5 tanári állásra a kijelölés pünktelen délután ejtetett meg, ugyszintén a választás is négy állásra; értesüleink szerint megválasztottak rendes tanárokká: Bodrogi János Farnos Dezső, Székely Ödön, Halnagyi A.; az ötödik üresedésben levő állásra a mai napon történik meg a szavazás, melynek eredményét azonban lapunk zártáig még nem tudhattuk meg. Lapunk jövő számában a közgyűlés lefolyásáról kimerítő tudósítást fogunk hozni.

— **Választmányi gyűlés.** Az országgyűlési képviselőválasztók 1898. évi névjegyzékének összeállítását végezték a megyei központi választmány folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor a vármegyeház tanácskozási termében gyűlést tart.

— **Székelyhidyi Viktor** gazd. egyleti titkárnak a „Hesseni légy“-ről írt és rövid időn népszerűvé lett munkája, egyik előkelő írónk által román nyelvre is lefordíttatván, most van sajtó alatt, és mint értesülünk, rövid idő alatt elkészül.

— **A Bethlen-kollégium** főgimnáziumánál üresedésbe jött két Jablonczay-fele ösztöndíj e hó 15-én kedden d. u. 6 órakor, a kollégium dísztermében fog a szokott módon oda ítéltetni, mire az érdeklődőket készséggel hívja meg az igazgatóság.

— **Szőlő gazdák figyelmébe.** A nagyméltóságú földmívelésügyi minisztérium idei 24.989. számú magas rendeletével szőlőbirtoknak a szászsebesi erdőhivatal kerületéből alábbirt méretű szőlőkarok beszerzését lehetővé teszi a következő feltételek mellett: A szászsebesi erdőhivatalhoz tartozó erdőkből 1000 darab 4 méteres I. osztályu fenyőkaró tövén 6 frtért, s ugyanezen karó ezret raktárból 38 forintért; továbbá 2—3 méteres II. osztályu fenyőkaró ezre tövén 4 forintért, raktárból pedig 30 frtért szerezhető be. Egy szőlőbirtokos egy évben közvetlen az erdőigazgatóságtól csak 1000 drb. karót szerezhet be. Nagyobb mennyiségű szőlőkarót egyszerre beszerezni óhajtó birtokosok, ha az engedélyezendő mennyiség megvételére magukat írásbelileg kötelezik, Enyed vidékéről forduljanak kérelmekkel alólirt igazgatósághoz július 20 ig, távolabbiak pedig az illető vidék kerületi szőlészeti-borászati felügyelőjéhez. Nagy-Enyed, 1897. év június hó 10-én. A m. kir. vinczellérség iskola igazgatósága.

— **Zárlat.** Alsófehér vármegye Kiszfalud községében a ragadás száj- és körömfájás hivatalosan megállapítván, nevezett község szarvasmarha-állománya zár alá helyeztetett.

— **Szerencsétlenség.** Súlyos sebesülést szenvedett e hó 11-én Izay Lenke, özv. Izay Gergelyné leánya. A konyhában a tűzhely körül szorgoskodott, midőn a kéményből tégladarabok hullottak alá és fején, vállán meg mellén súlyosan megsebesítettek. A folytonos esőzések az épületrészeket meglazították és ez okozta a kémény tégláinak kiválását, melyek a munkálkodó, szorgalmas leányt érték és huzamos betegeskedést idéztek elő.

— **Közönségünk figyelmébe.** Nagy-Enyed város posta- és távirahivatalánál a postaszállítói állás üresedésbe jövéen, arra a kolozsvári m. kir. posta- és távirad-igazgatóság nyilvános pályázati hirdetményt bocsátott ki. Erről az érdeklődő közönség azzal értesítetik, hogy a pályázati hirdetmény a városi rendőrségi hivatalnál a hivatalos órák alatt bárki által betekinthező.

— **Vállalkozóink figyelmébe.** A m. kir. kolozsvári VI. honvédkerületi parancsnokságnak f. évi 3705. h. o. szám alatt kibocsátott hirdetménye szerint a nagyenyedi állomáson 1897—98. évben szükséges zab, széna, alomés agyszalma, valamint tűzi faszállítás iránti biztosítás folyó év július hó 2-án e VI. honvédkerületi parancsnokság hadbírósi osztályában fog megtartatni. A kerületi parancsnokság különösen a hirdetményen is közölt új ajánlati minta pontos kitöltésére hívja fel a szállítást iránt érdeklődők figyelmét. Az ajánlati tárgyalásra vonatkozólag hivatalosan kitöltött „Szállítási feltételek füzeté“-ben foglalt feltételek irányadók. A szállítási feltételek füzeté napunkint a helybeli zászlóalj kezelőbiztosi irodájában bárki által betekinthező, s ugyanott füzetenkint 7 krajczárért meg is szerezhető.

— **Talált hulla.** Balázsfalva mellett a sok kárt okozott „Basilita“-alap féle gát egyik oldalára az árvíz egy emberi hullát dobott ki, melynek koponyája teljesen össze-vissza volt zúzva a felismerhetlenségig. Időközben indított hivatalos nyomozás kiderítette, hogy a szomszédos Kis-Selyken verekedés volt s onnan származott a vízbe dobott ember hullája. A bűnügyi eljárást az erzsébetvárosi kir. törvényszék vezeti.

— **A bradfordi biblia.** A bradfordi előjáróság nemrég vegyileg vizsgálta meg az ó-testamentum egy példányát, melyet ezelőtt hatvan évvel hoztak az ottani Ripon Courtba és amelyet azóta ott nem kevesebb, mint 40.000 személy csókol meg. A vegyi vizsgálat ezélya annak a kiderítése volt, hogy vajjon terjeszthet-e ez a sokat csókoló könyv a vele való érintkezés által betegségeket. A vegyész megállapította, hogy a könyvön nincsenek se tuberkulotikus, se tifusz-, se difteritisz-bacillusok. Kétfele olyan baktériumot találtak a könyvön, melyek nem tartoznak a direkt ártalmasok közé és egy olyat, mely mint parazita a bőr sérüléseire szokta magát befészkelni. Ez a bacillus se szükségkép kártékony, de némely esetben kellemetlen betegségi komplikációkat vonhat maga után. A kémikus saját bevalása szerint a világért se csókolna meg olyan tárgyat, amelyhez ilyen bacillus tapad. Szóval egészségügyi szempontból mégis csak tanácsos volna eltüntetni ezeket az ereklye-csókolgatókat.

Meteorológiai jelentés jun. 9-től jun. 12-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
9	7	60.3	+17.4	—	8	—	
	2	58.8	+26.2	S ₂	3	—	+28.1 +16.0
	9	58.5	+18.9	N ₂	7	● 1.5	
10	7	57.1	+18.9	—	9	—	
	2	55.3	+24.9	SW ₂	9	● 10.2	+28.0 +14.0
	9	58.2	+17.2	—	9	● 9.3	
11	7	59.7	+14.2	NE ₂	10	● 2.4	
	2	60.8	+15.3	NE ₂	10	● 0.1	+16.0 +12.0
	9	62.7	+13.6	—	10	● 8.3	
12	7	64.0	+12.7	N ₂	10	—	
	2						
	9						

Kilátás: Még egyelőre esőre hajló.

(10-én a váratlan gyorsan megjelent depressio esőssé tette az időt.)

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Közgazdaság.

Szőlőink permeterezéséről.

Hatodik éve már annak, hogy szőlőinket a fillokszerán kívül a peronoszpóra viticola, a gombacsaldaba tartozó növényi élősködő (parazita), pusztítja. Eme veszedelmes élősködő gombafaj 1880-ban Medgyesen észleltetett először; pár évvel azután fokozatosan kezdett terjedni, ugyannyira, hogy már az 1891-ik évben valóságos szőlőcsapássá fajult. Eleinte a védekezéssel nem igen törődtek a szőlőbirtokosok, a legtöbb esetben nem is hitték a peronoszpóra veszedelmes és romboló hatásában; más okokra vezettek vissza (köd, nagy meleg stb.) a baj származását. Azonban, midőn látták a peronoszporának évről-évre való következetes fellépését, az intelligensebb szőlőbirtokosok hozzá láttak az egyedül célhoz vezető védekezési eljárashoz, amely eljárás az idejében alkalmazott és rendszeresen keresztül vitt permeterezésben nyilvánul, amely eljárás mellett minden körülmények között sikeresen lehet a peronoszpóra ellen védekezni.

A peronoszpóra jelenléte megállapítható, ha a szőlőlevél alsó lapján hófehér színű, ezukornemű, többé-kevésbé egyenletes lerakódást észlelünk; ez a betegség kezdetleges állapota, míg később, augusztus vége felé, midőn a pusztítás rohamosan terjed, a levelek egynegyede, fele, sőt gyakran az egész levél gyorsan száradásnak indul; a levelek összerongyolódnak, lehullanak; gyakran a levélszárral (koesánny) együtt. Linhard tapasztalatai szerint a gomba fejlődésére legkedvezőbb a jó meleg idő, az olyan, melyben a Celsius hőmérő 28-30 fokot mutat. Ekkor 4 nappal 4 napra szaporodik a gomba, tehát az a levél, melyet egy-két peronoszpóra-csira megtámadott, 4 nap múlva már milliónyi csirának adhat életet, s így nem csoda, ha az a parányi gomba az erős és szép szőlőnövényen olyan óriási pusztítást végezhet.

Az elmondottak alapján minden szőlősgazda tisztában lehet azzal, hogy a peronoszpóra-betegség ellen védekezni kell és pedig védekezni kell három fő-ök miatt.

Először: hogy idej természetét biztosítsa; másodsor: a peronoszpóra tovább terjedését meggátolja; harmadsor: a jövő évi magfáinak beérését elősegítvén, ezzel a következő évi termését menti meg, jobban mondva, bizonyos mértékben fokozza.

A peronoszpóra elleni védekezésnél leg-hatékonyabb szerepet játszik szőlőinknek a Bordó-i keverékkel való rendszeres és idejében való permeterése. Eme keverék áll: víz-, kékkő- (rézgálic) és méshől.

100 liter vízhez számítunk 1 kilogramm tiszta égetett meszet és 1 kilogramm rézgálicot, mely keverékkel 1%-os permeterező keverék jön létre. Az 1%-os keveréket használjuk az első permeterezéshez, a 2%-os keveréket pedig a második permeterezéshez.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a kellő időben alkalmazott kétszeri permeterezés a mi viszonyaink között elegendő. Legjobb permeterezőnek bizonyult be az Éclair-féle permeterező, amely kétféle nagyságban állítatik elő. A nagyobbba 15 liter, a kisebbbe 10 liter anyag fér be; bármelyiknek az ára 21 frt.

Kapható Budapesten a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Alkotmány-utca 31. sz. alatt).

Az első permeterezés ideje május vége, június eleje; a második permeterezés a virágzás után, az első permeterést követően 5-6 hétre (július-augusztus eleje) eszközöljük. Javasolják előbb is, de pl. az idej folytonos esős időjárás miatt alig lehetséges hamarabb keresztülvinni.

Hogy maga a földművelésügyi miniszter uró nagyméltósága mily érdeklődéssel viseltetik a peronoszpóra elleni védekezés ügye iránt, tanuskodik a folyó évi 26716. sz. alatt kibocsátott magas rendelete, melyben felhívja az érdekeltek figyelmét a peronoszpóra viticola ellen való védekezés szükségességére és az előírt védekezési eljárások lelkiismeretes teljesítésére.

Vármegyénk gazdasági egyesülete szintén eme elveket vallja, miért is a szőlőbirtokos gazda-közönséget figyelmezteti, hogy a jó idők beálltával szőlőink permeterését el ne mulassza, mely munkát a több évi tapasztalatok alapján mindig csak jó eredményekkel szokott járni.

Székelyhidy Viktor,
gazd. egy. titkár.

Piaci árak.

Nagy-Egyed, 1897. június 10.

Buza legjobb	1	vék	120
" közepeszerű	"	"	105
Kétszeres legjobb	"	véka	1-
" közepeszerű	"	"	95
Rozs legjobb	1	"	90
" közepeszerű	"	"	85
Zab legjobb	"	"	70
" közepeszerű	"	"	65
Kukorleza (tengeri)	"	"	80
Burgonya idej termés	"	"	80
Széna legjobb	"	egy szekér	4 10
Szalma legjobb	"	"	2.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	"	"	3.50
Cserfa 1	"	"	2.50
Tölgyfa 1	"	"	3.50
Faszén kemény	"	egy hektoliter	1.80
Marhabús	"	1 kilogramm	40
Sertésbús	"	"	48
Szalonna	"	"	72
Dísznövény	"	"	80
Vöröshagyma	"	"	—
Fokhagyma	"	"	—

Csarnok.

A győzelem.

— Irta: Sallak Róza. —
(Folytatás.)

— Legyen nyugodt méltóságod; nincs semmi komoly baj.

Szegény báróné nem hitte, hogy kedvencét halva találja; ez hathatott rá emyire; azalatt levete a nő ruháit, míg homlokát valami átható szeszszel dörzsölni kezdte, órra alá tartva az üvegesét.

A kimerültség, a fájdalom okozta-e, az ájulás hosszan tartó volt; a férj ijedtsége fokozódott, testvére ravatala láttára nem kialthatott fel. Összes figyelmét Blankára kellett fordítania; a kettős kétségbeesés ezuttal utat tört ajkain.

— Orvost! — kiáltá. A kiáltásra többen rohantak be. Az esz komoruyik azonnal futott rendeletet adni.

— Orvost! ha mindjárt a pokolból is, hozzák! ha mindjárt kileheli is párját az a ló: hajtani kell gyorsan.

Azalatt Lénárd mint örült rohant a szobában le s fel. Anyja, nővére beszaladtak; megtudva, hogy itt vannak, s hogy a kis Blansch, a kis Fehérke, amint férje szokta kényeztetni, ájultan fekszik jó negyed órája: komolyan aggódni kezdtek ők is. Edit főleje borult, csökölgatta; nem talált különbséget a két arc között; hideg volt ez is, mint a holt leányé a másik szobában. Egyszerre csak el kezdett vadul sikoltozni megint, ugyannyira, hogy ki kellett vinni.

Kevéssel az orvos megérkezése előtt magához tért a fiatal asszony; férje oda térdelt ágya elé, melengette hideg kezeit, szólt hozzá: hasztalan, merev, semmit-mondó szemekkel bámult, ajkait szorosán egymásra szorítva.

Végre léptek hallatszottak, az orvos lépte; kicsiny, sánta ember jött botra támaszkodva; rendes házi doktoruk hetek óta volt távol. János a kis emberkét a szomszéd városból hozta.

Dr. Müller okos, lelkiismeretes ember volt; nem sajnált semmi fáradságot; nem törődött viharral, esővel, ment akkor, s oda, ahova s amikor hívták. Többször volt már a kastélyban, ismerte lakóit, mint derek embereket.

Lénárddal kezét fogva, azonnal eltalálta a baj okát: a báróné erős rázkodás érte, igyekezni kell megszólalásra bírni; ebből a merevségből ki kell ragadni; ez komoly dolog gyenge szervezetű: nem kellett volna egyene en a ravatalhoz vinni. Ő azt mondta, hogy az ifju báróné meg fog halni.

S amint Lénárddnak eszébe jutott az ok, — miről neje rosszullete miatt majdnem megfeledkezett, s ami miatt neje beteg — el-lenálthatatlanul érzé könyeit arcára omlani. Az erős férfi leborult, s szabad folyást engedett fájdalmának; talán elhatott a hang az ágyig. Szívzakasztó sikoltás tört ki az ifju asszony ajkán; ferje odaszaladt, magához ölelte. — Én élesem, ülvöm, boldogságom! térd magadhoz! itt vagyok én, a te szerető férjed, Blansch, cdes kis Fehérkém, szőlj hozzám! . . .

Hófehér karjait megint a férje nyaka köré foná, s most már aztán elkezdett sírni; úgy pihegett, mint egy kis madár. A doktor oda sugta Lénárddnak: hagyja csak omlani a könyeit; az jót tesz, a sírás megmenti komolyabb bajoktól.

Oh, hogy szorította magához Lénárd kis

feleségét! Isten őrizz ily csapástól; elveszteni ezt az asszonyt egyenlő lenne reá nézve a megsemmisüléssel.

Sokáig zokogott az asszonyka férje vállán, sokszor kellett Lénárdnak is szeméihez kapni, letörölni az egyre hulló könnyet. De végre enyhült a fájdalom, s mint egy kis gyermek aludt el az izgalomtól fáradt ifjú nő. Együtt távozott a doktor Lénárdal elfoglalni szobáját, mert innen már reggelig nem eresztik ebben az időben.

Mielőtt nyugalomra tértek volna, oda járultak ők is a ravatalhoz. A doktor megállt, szembe a ravattal az ajtóban; a másik oda ment közel a ravatalhoz, fölment a lépcsőkön. A bátya jött üdvözölni a nővért; hosszu távollét után így találkoznak: a lány halva, a férfi bánattól megtörtén, szótlanul.

— Utolsó utadra térsz, kis aranyos bogár — tört ki végre a férfi faldokló hangja.
— Tiszta lelked a sphaerák régióiba száll, hol angyalok serege várakozik reá; gyermek voltál, ártatlan még. Onnan a magasból szárazkodik az emberi gyarlóságok. Ifjan hagyod el a földet, hol annyian esengtek érted, de hozzád fölemelkedni egy sem vala képes. Te kis érthetetlen cseppesség a mások szemében, én ismertelek, én, a bátyád; miért nem egy idegen, hogy lehetett volna már ezen a földön boldog. Vajjon ott túl a másvilágon, egy más csillag-körben fogsz-e találni valakit, aki megértse a te eszményi lelked? Vajjon figyelsz-e rám? hallasz-e engem, édes? Leszek-e képes ide kötni a lelked egy pár perczre, még ehhez a földhöz, amelyen túl hatni az én hangom nagyon gyenge. Lerázva magadról, ami földi, meg fogod-e most már érteni, amit eddig csak vigasztaló szavaknak vettél; megérted-e most már, hogy nem ez alá a légkör alá való lény voltál te; meg fog-e lelked nyugodni, nem viszed a vádat magaddal? . . . Oh rázd le, kérlek, ne vádold tovább magad; gyermek voltál, mosolygó, enyeigő gyermek; nem számító, kaczer nő, nem! Tehetel-e róla, ha annyian szerettek; miért szerettek meg? te nem bátorítottad egyiket sem; a gyermek, az nyújtotta ajkait csókra, a leány — — soha! A csók földi szenvedély, s a te lelkedben nagyon lángolt. Nyugodj, pihenj hófehér virágszál, ne vidd le a földi gyötrelmet az örök végtelenségbe. És most bucsuzuk. Isten veled! pihenj.

Szegény Lénárd halványan borult a ravattal föl, remegő ajkaival megérinti a halott ajkait:

— Ezt adom én. — Azután föléje hajolt megint:

— Ezt küldi Blansch . . . ezt pedig . . . ezt pedig . . . ezt küldi egy valaki, aki messze a tengereken van, aki holnap fog indulni, hogy lásson, hogy hallja hangodat; s azután menjen megint messze, ki a világba, feledni azt az arcot, amelynek látásáért megküzd tengerrel, viharral, elemek harcával, csak hogy minél előbb itt lehessen; ezt a csókot az ő nevében adom, ő már látni nem fog. Megnyugvást, bekét fogsz-e lelkébe leimádkozni, s ha majd az utánad való bánat elszólitja erről a világról; ha majd az ő lelke is megtisztulva fog lebegni a világűrben: fogsz-e reá várni én édes testvérem?

Amíg Lénárd beszélt a halotthoz, elcsendesült a ház, a nyugtás a házban; a virasztók bóbiskoltak a szomszéd szobában; a gyertyák sereggel, füstölögve égtek, fellobbantak hirtelen; s ennél a fénynél olyan különösnek látszott az ifjú leány arca; újra

az a tulvilági gloria fogá körül; nem volt már sötét, komor.

Azalatt Dobay Belát odakünn magához téríté a vizes szél, akkor már aztán sietett eleget tenni a másik kötelességnek is. Csak kötelesség volt az is? nem éppen, de olyan forma; hisz olyan megmagyarázhatatlan hidegen nézett reá Lélia mindig, hogy tul nem lépte ő sem soha az udvariasság határát. Na, de most elég alkalom lesz bebizonyítani, hogy szereti; szívét olyan bus sejtelen fogá el; ha szeretni fog, ha sikertelen küzdelem lesz, s olyan türelmetlen mozdulatot tett! Az átoknak az árnya már reá borult lelké-e, legalább annyiban, hogy boldogtalannak érte magát, s hozzá még most elkésett. A kastélyban az inas várta csak; kedvetlenül haladott szobája felé; az ifjú nő ajtaja előtt kellett elhaladnia: ha benne hozza most! hisz talán szabad. Nem, nem! nagyon is késő van, hogysen azt megtehesse; majd holnap kimentti magát.

Hajnalodni kezdett, nagyon nehezen váltá fel a szürkület az éj sötétjét, végre a felkelő nap diadalmaskodott, az eső elállt, az esőcseppektől nehéz faágak himbálóztak a kissé hűvös reggeli légben. A Dobay-birtok ifjú urnöje még mindig abban az alélt helyzetben feküdt, nyitott szemmel, kísérteties halvány arccal. Szomorú nászej volt ez nagyon, a hidegtől megdermedt tagjain remegés futott végig, fogai összeverődnek, a szoba kihült, tétovázva állt fel, kezével végig simitá homlokát, aztán vissza esik újra arra a helyre, eszében sincs a puha ágyban felmelegíteni a hidegtől és gyengeségtől eleált tagjait; a nap forrón süttött, az éjjeli viharok nyoma sem látszott, a madarak hangos csiripeléssel szokdéseltek az ablak párkánya körül, a szép park virágillata tölté be a léget, szobát, a reggelizés ideje, dél is elmúlt, de úgy látszik, az ut fáradalmi megviselek mindenkit, nála még nem járt senki, nem akarják háborgatni, a férje még meg sem kérdezteti, hogy érzi magát a borzadalmas éj után.

A szép ajkak oly idegesen rándulnak meg, s hihetetlen rugékonysággal ugrik fel. — Nem leszek gyenge, nem fogok esengen a szerelmedért, ne fejl.

Az ajtón kopogtattak, halkán, majdnem félve. Bori volt, a komorna; már vagy tizedszer járt ennél az ajtónál s mindannyiszor a kastély urát is ott kapta, egyikök sem kapott semmi feleletet, s azt hitték bizonynyal, alszik az ifjú nő, s nem csináltak nagyobb lármát, hadd pihenjen, de most már az uzsonna ideje is eljött, a gróf küldte ezuttal a komornát, kérdezze meg a grófnét, le akar-e menni az ebédlőbe, akar-e vele együtt theázni?

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

117—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a marosvásárhelyi kir. járásbírószág 1896. évi 12090. sz. végzése következtében dr. Sebestyén Miklós ügyvéd által képviselt Farkas Adolf javára csekelaki Bellovári György és társa ellen 450 ft s jár. erejéig 1897. évi február hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás

utján lefoglalt és 1150 frtra becsült 4 drb ökör, 2 drb tulok, 2 drb tehén, egy tiúó, egy borjú, egy kazal sarjú, egy kazal széná, egy kazal bükköny és egy paripa lóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-újvári kir. bíróság 589—897. sz. végzése folytán 350 frt tőke követelés határák, ennek 1896. évi nov. 6-ik napjától járó 6% kamatai és a már megállapított költségek erejéig Csekelaka községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1897. évi június 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi június hó 2. napján.

Dergán János,

kir. bírósági végrehajtó

1140 1—1

311—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírószág 792—897. számú végzése által nagyenyedi Ince István végrehajtató javára nagyenyedi lakos Sáros Mihály és Szász András ellen 400 és 73 frt tőke, ennek 1897. január hó 10-ik napjától számítandó 5%-os kamatai és egyéb törvényes járuléki követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és Szász Andrásnál 18000 drb. égetett lapos cserép, 1600 kupás cserép, 2 kubikál kő, 74 szál marosi deszka, 120 drb régi vegyes épületfa, 7500 drb égetett téglá, 5 drb. új cseréfa foszten 437 frt 80 kr becsértékben nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 3348—897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Nagy-Enyeden alperes Szász András lakásánál leendő eszközésére 1897-ik év június hó 30-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizendő.

Kelt N.-Enyeden, 1897. évi június hó 6. napján.

Gajzágó Simon,

kir. bírósági végrehajtó.

1139 1—1

Kimaradt s károsított vetések pótlására

muharmagot

beszerezhetni báró Kemény Árpád ő méltósága birtokkezelésénél, A.-Gáld, u. p. Tövis. Métermázsája 7 forint zsák nélkül.

1135 1—2

Az iparos- és kereskedő-világ becses figyelmébe ajánljuk

a

„Közérdek“

hirdetési rovatát, mely a lap nagy elterjedésénél fogva a legalkalmasabb hirdetések közlésére.

A hirdetési díjak a legjutányosabb árban számítottatnak.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 2652-1897 sz. végzése által abrudbányai dr. Fodor Vazul ügyvéd által képviselt nagyszabeni Albina takarékpénztár javára abrudbányai Zsurka Nikolae és társ. ellen 119 frt 50 kr. tőke, ennek 1896. évi június hó 16. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 42 frt 76 kr. perköltség követeles erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 897. foglalt és 428 frt 40 kr-ra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Zsurka Nikolaenál 4 ökor, 4 kalangya széna, 4 juh, Zsurka Juon Bárdánál 1 tehén, 1 kalangya széna és házi lutorok; Zsurka Josifnál 2 ökor, 1 üdő, 1 kalangya szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróág ilézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alpererek lakásán Abrudbányán leendő eszközölésére 1897. évi június 24-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a veenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek becsaron alul is eladtni fognak.

Az elarverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívjuk mindazok, kik az elarverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött k. vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1897. évi május hó 7. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó.

1141 1-1

Sz. 981-1897. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíróág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Albina nagyszabeni tak. és hitelintézet végrehajtónak Roman Niculae és Csorogor Juon végrehajtást szenvedő elleni 36 frt 60 kr. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék kerületében a vizaknai kir. járásbíróág területén lévő Sz. Preszáka község határan fekvő 58. sz. tkjvben, A + A 1. rend 130 2 hr. sz. a. 104. sz. tkjvben A + 1. 30, 32, 33, rend 246, 247, 2560, 2680 és 2724 hr. sz. a. 419 sz. tkjvben és a 104. sz. tkjvben 3-18 és 21-29, 31, 34, 35 rend 374, 384, 421, 387, 394, 400, 464, 543, 617, 817, 831, 991, 1088, 1169, 1193, 1392, 1405 1, 1612, 1757, 1817, 1818, 1910, 1911, 2164, 2245, 2259, 2329, 2483, 2495, 2617, 2765, 2780, 2781 hr. sz. ingatlanokra az árverést 850 frt 50 kr-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi július hó 5-ik napjának d. e. 9 órája Sz. Preszáka község hazánál leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-ez. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi hatósága.

Vizaknán, 1897. évi március hó 24-én.

Szentmiklósi József,
kir. alj-bíró.

1136 1-1

2639-897. tkv.

Árverési hirdetmény.

Domokos Béla esődtömege elleni árverési ügyben Nagy-Enyeden a nagyenyedi 526 sz. tkjvben A + r. sz. es 1133/1, 1133/2, 1134. hr. sz. a. foglalt ingatlanokra nézve 1897. április 21-én megtartott árverés alkalmával ifju. Balla István által tett 1510 frt legmagasabb ígérethez dr. Gyarmathi Ernő által 1670 frt utóajánlat tetetett, melynek megfelelő 200 frt bánatpénz és 10 frt költség előleg be is mutatott törvényes idő alatt.

A bemutatott 210 frt elfogadtatik s egyuttal a múlt évi 4928 tkv. sz. a. végzés alapján megtartott árverés a végrehajtási eljárási törvény 187. §-a értelmében hatálytalanak nyilvánítottatik s a folyó évi 2403. tkv. sz. a. beérkezett 200 frt bánatpénz vevő ifju. Balla Istvánnak kiutaltatik.

Minek folytán felhívjuk a nagyenyedi kir.

adó- mint letéthivatal, hogy a folyó évi bir. letétnyilvántartási napló 50. tétele igazolása szerint f. é. ápril 22-en 66. naplócziikk alatt átvett 466 frtból 200 frtot szabályszerű nyugta mellett ifju. Balla Istvánnak szolgáltatassa ki, a f. évi bir. letétnyilvántartási napló 55. tétel igazolása szerint f. évi május 5-én 79. naplócziikk alatt átvett 210 frtot pedig további bírói intézkedésig tartsa letétben.

Egyidejűleg az utóajánlat folytán újabb árverés a jelzáloghitelezőkkel szemben a végrehajtási árverési jog hatályával, a nagyenyedi 526. sz. tkjvben A + 5. r. 1133/1, 1133/2, 1134/3 foglalt s Domokos Béla tulajdonát képező ingatlanokra 1670 frt megajánlott kikiáltási árban azon hozzáadással rendelkezünk el, hogy ezen utóajánlat dr. Gyarmathi Ernő utóajánlattevőre még akkor is kötelező, ha az árveréstől távol marad, valamint akkor is, ha ennél magasabb ígért tetetni nem fog.

Az újabb árverés 1897. június hó 30-ik napjának d. e. 10 órakor a bíróság telekkönyvi irodájában nyilvánosan fog megtartatni.

Az árverezni szándékozók, végrehajtató s utóajánlat lévő kivételével, tartoznak a becsárának 10% készpénzben a bir. végrehajtó kezéhez, vagy óvadékképes értékpapirban a bir. letéthivatalhoz letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre emelkedése után esedékes 6% kamataival együtt a bánatpénznek az utolsó részletbe betudása mellett 2 egyenlő részletben 15. 30 nap alatta nagyenyedi kir. adó- mint letéthivatalnál szabályszerűen letéteményezni.

Az árverési feltételek a kir. járásbíróág

telekkönyvi irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. járásbíróág mint telekkönyvi hatóság.

Nagy-Enyeden, 1897. május 9.

A bíró hiv. távollétében

Vincenz,

aljbíró.

1137 1-1

Sz. 1843-897.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehér vármegye alvinczi járásában Alvincz székhelyvel rendszeresített **körorvosi állásra**, mely előleges havi részletekben fizetendő 500 frt fizetés s 150 frt uti átalány s végül községekkel egyezkedés útján megállapítandó gyógykezelési díjak élvezetével van egybekötve, ezennel pályázatot nyitok.

A jelzett körhöz összesen 11 község tartozik, melyek mindenikét a körorvosnak havonként kétszer kell meglátogatnia.

Szegények ingyen gyógykezelhetnek. Szabályszerű folyamódások **folyó évi július hó 15-ig** alólírotthoz lesznek beküldendők.

Választás 1897. évi július hó 17-én fog az alvinczi községi irodában megtartatni.

A járási főszolgabírótól.

Alvinczen, 1897. május hó 31-én.

Pongrácz,
főszolgabíró.

1132 3-3

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Tisztelettel értesítjük az építő közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cementet

küldünk A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely allomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel **BEOCSINI CEMENT UNIÓ.**

Nagyenyedi bizományosunk **Bisztricsány Lajos** ur **1 frton felüli vetemény- és virágmagvak rendelésénél 5%-ot visszafizet** a rendelőnek. A magvak jóságáról és frissességéről jót állunk.

Mauthner Ödön.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinék ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Legjobb **Vermorell permetező** és külön részek is lesznek raktáromon, valamint legjobb, legerősebb **kékkő** legjutányosabban nálam szerezhető be.

Javitott **Wermorel-szerkezetű peronospora fecskendőköt 15 frt 50 krért** teljes jótállás mellett ajánlok.

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.

1028 17-52

Friss székegy turo és carhol mindig kapható.

STEARIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCAR.

JOZU CUBAKAVE KILOJA 160, 2-210.